



Særtrykk av Norsk Geografisk Tidsskrift, Bind VI, Hefte 7, 1937

**ANDERS K. ORVIN**  
**NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-**  
**UNDERSØKELSERS EKSPEDISJONER**  
**TIL ØST-GRØNLAND OG SVALBARD**  
**I ÅRET 1936**

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S - OSLO



# NORGES SVALBARD- OG ISHAVS- UNDERSØKELSERS EKSPEDISJONER TIL ØST-GRØNLAND OG SVALBARD I ÅRET 1936

AV  
ANDERS K. ORVIN

Sommeren 1936 blev der utsendt to ekspedisjoner til Øst-Grønland for å avløse mannskapet på de meteorologiske stasjoner Torgilsbu og Myggbukta, samt skifte ut folk på en del av fangststasjonene i Nordøst-Grønland. På disse ekspedisjoner blev der ikke utført noe videnskapelig arbeide.

Forskningsarbeidet på Svalbard blev i 1936 fortsatt ved en stor ekspedisjon, hvori deltok topografer, flyvekartleggere, hydrografer, geologer, botanikere m. fl. Siden 1925 har ikke noen sådan samlet ekspedisjon vært utsendt til denne øigruppe, men der har vært utsendt ekspedisjoner i forskjellige, spesielle øiemed. Denne ekspedisjon samarbeidet delvis med en ekspedisjon under ledelse av bergmester Hans Merckoll, som foretok en omseiling av Svalbard.

Vi skal nedenfor i korthet skildre disse ekspedisjoners forløp. Luftkartlegningen på Svalbard i 1936 er allerede omtalt av Bernhard Luncke i dette tidsskrift B. VI, s. 145—154, hvortil henvises.

## EKSPEDISJONEN TIL SYDØST-GRØNLAND

Telegrafist Sverre Aaseth, altnuligmann Sigvald S. Brandal og kokk Leif Hals, som hadde overvintret på Torgilsbu meteorologiske stasjon 1935—36, skulde hentes hjem i 1936, og den nye bestyrer, telegrafist Ragnar Eggesvik, samt altnuligmann Severin S. Brandal og kokk Arne Dobloug skulde settes der bort med utstyr og proviant for ny overvintring. Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser hadde også efter anmodning fra engelskmannen L. R. Wager påtatt sig for et omforenet beløp å avhente hans ekspedisjon, som hadde overvintret i Storfjorden (Kangerdlugsuak) mellem Scoresbysund og Angmagssalik.

Til å foreta denne utskiftning blev leiet selfangeren D/S »Selis« tilhørende I. Austad, Tromsø. Skipper var Ingvard Johannesen. Skibet

avgikk fra Tromsø den 17. juni og kom under Grønlandskysten på omkring 68° n. br. i slutten av måneden. Det skulde drive selfangst og håkjerringfiske for egen regning så lenge tiden tillot det, og det fortsatte derfor videre sydover først den 10. juli. Fra 68° til 64° n. br. var der spredt drivis langs kysten, mens der sønnenfor bare var et smalt belte av isfjell og kalvis.

»Selis« kom til Torgilsbu den 15. juli og foretok utskiftning og lossing til den 17., da skibet gikk nordover til Sørfjorden ved Skjoldungen, hvor man opholdt sig ved Trollbotn fra 19. til 21. juli. På turen videre nordover møtte man den 25. juli D/S »Hvalrossen« av Ålesund på 67° 30' n. br. og 32° 30' v. l., og da dette fartøi skulde direkte hjem gikk Brandal og Hals ombord i det.

»Selis« stod derefter innover Storfjorden og ankret den 29. juli utenfor Wager-ekspedisjonens hus. Det blev nu avtalt med Wager at hans ekspedisjon skulde avhentes den 17. august, hvorfor »Selis« i første halvdel av denne måned drev håkjerringfiske utenfor Storfjorden. Skibet kom inn til stasjonen til avtalt tid og gikk den 19. august sydover med Wagers ekspedisjon som bestod av fem engelske videnskapsmenn, hvorav to med sine fruer og to eskimofamilier på tilsammen 14 medlemmer. Den 21. landsattes eskimoene i Angmagssalik og man gikk så til Isafjord på Island, hvor de engelske deltagere forlot skibet den 26. august. »Selis« kom til Tromsø den 4. september.

## EKSPEDISJONEN TIL NORDØST-GRØNLAND

Til den årlige utskiftning av telegrafist og fangstfolk i Nordøst-Grønland blev leiet M/K »Isbjørn« tilhørende W. Holmboe, Tromsø. Fartøiet, som blev ført av Albert Bergesen, gikk fra Tromsø den 6. august. Følgende fem mann medfulgte skibet for å overvintre i Nordøst-Grønland: Telegrafist Henry Haug, som skulde avløse Johan Holm som bestyrer av Myggbukta meteorologiske stasjon, fangstmennene Sverre Røstad og Magne Råum for A/S Arktisk Næringsdrift, samt de engelske ornitologer E. G. Bird og C. G. Bird, som skulde overvintre i Myggbukta. Der medfulgte dessuten fem turister, nemlig den finske ornitolog Ludvig Munsterhjelm, tannlege Bredo Diesen, overretssakfører Maurits Diesen, godseier Sigurd Huseby og overlege Harald Natvig.

Grønlandsisen var meget spredt, så »Isbjørn« kom til Kapp Herschel på nordsiden av Claveringfjorden allerede den 11. august, efter bare

10 timers gange gjennom isen. Skibet besøkte derefter fangststasjonene Revet og Krogness i Claveringfjorden, gikk så sydover til Myggbukta og Kapp Humboldt på Ymerøya, hvorfra det atter tok en tur nord til Kapp Herschel. Det gikk så igjen sydover til Myggbukta og derfra til Kapp Humboldt, innover Frans Josefs Fjord til Hoelsbu i Moskusoksefjorden og så til Geologfjorden, hvor materialer til tre bistasjoner ble lagt på land. Derpå ble hyttematerialer ført i land i Eleonorebukta og ved Bjørnheimen i Antarcicsundet, hvorpå »*Isbjørn*« gikk sydover Kong Oscars Fjord til Sunnmørsheimen på Kapp Petersens og til Antarctic-hamna og gikk den 27. ut Davysund med kurs for Norge. På alle stasjoner ble der losset proviant, brensel m. m., samt delvis utskiftet folk.

Det var ualmindelig lite drivis denne sommer, så havdønningen hindret lossingen på enkelte stasjoner som ligger ute ved kysten. På hjemturen så man overhodet ikke is.

Av de gamle overvintreere reiste telegrafist Johan Holm, magister Søren Richter og John Johnsen av Arktisk Næringsdrifts folk, samt Herman Andresen av Suløya Grønlandsekspedisjon hjem. En annen deltager i denne fangstekspedisjon, Peder Sulabak, reiste hjem med M/S »*Sælbarden*« av Ålesund, som også besøkte Nordøst-Grønland denne sommer.

Vinteren 1936—37 er der ni nordmenn i Nordøst-Grønland, nemlig seks fangstmenn for Arktisk Næringsdrift (to i Myggbukta, to på Kapp Humboldt, en på Hoelsbu og en på Revet) og to for Suløya Grønlandsekspedisjon på stasjonene ved den sydlige del av Kong Oscars Fjord, samt en telegrafist i Myggbukta.

## EKSPEDISJONEN TIL SVALBARD

Ekspedisjonen til Svalbard 1936 hadde som hovedoppgave å kartlegge Svalbard fra luften. Det ble gjort omfattende forberedelser til denne tur for at resultatene skulde bli best mulig. Som ekspedisjonens fartøi ble leiet selfangeren M/K »*Polarbjørn*« tilhørende Martin Karlsen, Brandal. Dette fartøi ble også benyttet under flyvekartlegningen på Nordøst-Grønland og var meget godt skikket som moderskip for flyve-maskiner. Skibet ble utstyrt med ekkolodd av type British Admiralty Magneto Striction Recorder M. S. III. Marinens Flyvevåben i Horten stillet til disposisjon et speiderfly av type M F 11, samt det nødvendige flyvepersonale. Det ble anskaffet et moderne flyvekamera av Zeiss' fabrikk type P 21 med lysåpning 1:4,5, brennvidde 21 cm og billed-



Fig. 1. M/S »Polarbjørn«s og D/S »Heimland I«s ruter på Svalbard sommeren 1936.

format  $18 \times 18$  cm. Dette kamera blev kjøpt av Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser og Norges Geografiske Opmåling i fellesskap. Filmen blev levert i ruller på 55 meter tilsvarende 270 enkeltbilleder.

Bernhard Luncke hadde utarbeidet planen for flyvekartlegningen og hadde tilsyn med installasjonen av kameraet i flyvemaskinen. Han tok også en del prøvebilleder fra luften før avreisen.

De fleste av deltagerne reiste nordover med »Polarbjørn« fra Ålesund den 26. juni, mens flyvepartiet med flyet reiste fra Bergen med D/S »Ingerto« den 27. juni direkte til Longyearbyen. En annen lastebåt hadde tatt med 15 tonn flyvebensin.



Fig. 2. Sydostsiden av Edgeøya sett mot nordost fra 3000 m høide.  
B. Luncke fot. 14. aug. 1936.

De av deltagerne som reiste med »*Polarbjørn*« var: Adolf Hoel, leder og geolog, Rolf von Krogh og Odd Bostrøm, hydrografer, Wilhelm Solheim, landmåler, Thor Askheim, landmåler og materialforvalter, A. K. Orvin, geolog, Eilif Dahl, botaniker, Gunnar Wefring, landskapsmaler, samt seks assistenter. Skibet blev ført av Kristoffer Marø, og besetningen for øvrig bestod av 13 mann. Dessuten medfulgte 16 personer til Ny-Ålesund, nemlig den danske minister i Oslo, Henrik Kauffmann, fru Laura Borgen med to assistenter som skulde til Ny-Ålesund for å undersøke betingelsene for hoteldrift dersteds, samt bestyreren av fiskeristasjonen i Ny-Ålesund Arne Brøgger med ni arbeidere og to kokker.

Med »*Ingerto*« reiste kaptein i marinens flyvevåben Gøsta Wendelbo, som var ansatt som første flyver og leder for flyveavdelingen, annen flyver, løytnant i marinen Sigurd Sivertsen, ingeniør Bernhard Luncke, flyvefotograf, dessuten flyvemekanikerne Thor Smaaland, Andreas Ekedal og Olav Schibbye, samt styrmann Sigurd Thomle som kokk.

»*Polarbjørn*« gikk fra Ålesund den 26. juni, fra Tromsø den 29. og kom natt til 3. juli til Calypsobyen i Bellsund, hvor dr. Orvin med to assistenter forlot fartøiet med motorbåt og proviant for to måneder. Han skulde ta prøver på statens kullfelter i Bellsund og derpå gå sydover langs kysten for å drive geologisk kartlegning.

Ved Isfjordmunningen blev en del av flyvernes utstyr losset over i en motordory, som gikk inn til Longyearbyen, mens skibet fortsatte til Ny-Ålesund, hvor samtlige passasjerer og Wefring gikk i land, og hvor fiskeristasjonens gods blev losset. »*Polarbjørn*« fortsatte så nordover til Kvedfjordbukta, hvor Solheim med to assistenter gikk i land med utstyr og proviant for sommeren for å utføre triangulering og detaljkartlegning fra Krossfjorden nordover til Raudfjorden. Skibet returnerte straks sydover og gikk inn til Longyearbyen. Her blev flyvernes utstyr og bensin lastet inn og ført til Kapp Smith i Dicksonfjorden, som var utsett til basis for flyvepartiet.

Flyveleiren, som blev ferdig den 7. juli, bestod av fem telter, et kjøkken og et radiohus. Mens flyvekartlegningen foregikk herfra de følgende uker besøkte »*Polarbjørn*« forskjellige steder mellem Isfjorden og Norskøyane, satte op nye sjømerker, reparerte gamle og foretok ekkolodninger. Samtidig utførte skibet værvarslings- og sikrings-tjeneste for flyverne.

Mens skibet var nordpå blev Askheim med to mann landsatt i Virgobukta den 15. juli for å utføre kartlegningsarbeide ved nordvesthjørnet av Spitsbergen.

Den 5. august hadde flyverne fotografert nesten hele Vestspitsbergen med tilliggende øier. Under det fortsatte arbeide vilde det være mere bekvemt å ha basis for flyvningen på østkysten. Leiren på Kapp Smith blev derfor brutt og alt utstyr blev ført ombord i »*Polarbjørn*«. Flyet og motoren fikk et grundig eftersyn, og den 10. august forlot skibet Kapp Smith og gikk rundt Sørkapp til Tjuvfjorden på Edgeøya. Man fant en vel beskyttet havn for flyet og skibet ved Zieglerøya og Delitschøya. Skibet blev liggende her for å tjene som basis for flyvepartiet. Flyet blev først fløiet til Adventfjorden, gikk derfra den 13. og kom samme dag til basis i Tjuvfjorden. I de følgende dager blev





Fig. 3. Morénen foran den store bre innerst i Tjuvfjorden, Edgeøya.  
A. Hoel fot. 11. aug. 1936.

Barentsøya og Edgeøya fotografert. Dette arbeide blev avsluttet den 18. august. Samme dag blev flyet fløiet tilbake til Adventfjorden av Sivertsen. Luncke og Ekedal medfulgte.

Det var nu meningen å ta fatt på kartlegningen av Nordaustlandet. Men for dette arbeide var det nødvendig å ha basis nordpå, og »Polarbjørn« gikk derfor nordover den 21. om kvelden. Under stadig lodning med ekkoloddet gikk skibet opover Storfjorden, hvor det fra før av nesten ikke fantes loddskudd. Den 19. og 20. blev det foretatt hydrografiske undersøkelser ved det lite kjente Heleysund, som forbinder Storfjorden med havet østenfor. Det er her to trange løp med en voldsom tidevannsstrøm, som gjør op til 10 nautiske mil når den er på det sterkeste. Der er strømskifte på halv flo og halv fjære. Det nordre løp, som er hovedløpet, er ca. 500 m bredt. Det viste sig å være helt rent med dybder på 90—100 m. Det er ufarlig å passere på strømstille og i medstrøm. I motstrøm klarer ikke selv de kraftigste ishavsfartøier å forsere det. Det søndre løp, som bare er noen 10-tall meter bredt, blev ikke undersøkt nøiaktig, men det så også ut til å være rent. Der gikk mange flattoppedede isfjell og kalvis gjennom hovedløpet; i det søndre løp var der lite is.

Den 20. august fortsatte »Polarbjørn« videre nordover Hinlopenstredet og anløp Murchinsonfjorden på Nordaustlandet. Hoel vilde undersøke denne fjord nærmere, da han mente det måtte finnes en bra basis for flyverne inne i en av fjordens mange godt beskyttede vikar eller

mellem noen av dens tallrike øier. Men været var dårlig så man ikke kunde gjøre noe. Man fortsatte derfor videre nordover den 21. for å konferere med bergmester Merckolls ekspedisjon, som i disse dager skulde hente en engelsk ekspedisjon på 10 mann under ledelse av Alexander R. Glen som hadde overvintret på Depotodden i Brennevinsbukta. Man traff begge ekspedisjoner ved den engelske overvintringsstasjon.

Det var imidlertid blitt så sent på året at man erfaringsmessig ikke kunde vente å få tilstrekkelig godvær til å fullføre luftkartlegningen innen en rimelig tid. Det blev derfor besluttet å sende flyvepartiet hjem. De tre deltagere (Wendelbo, Smaaland og Schibbye) i dette parti som fremdeles var ombord på »*Polarbjørn*« blev derfor sendt ombord på »*Heimland*« til bergmester Merckoll, som lovet å ta dem med til Longyearbyen, hvorfra de skulde reise hjem med kullbåt. To av deltagerne i Merckolls ekspedisjon, landmåleren Koller og botanikeren Dahl, gikk over på »*Polarbjørn*«.

»*Polarbjørn*« hadde i mellemtiden gjort en tur til Waldenøya med to av deltagerne i den engelske ekspedisjon som foretok trigonometriske observasjoner på toppen av øia.

Begge fartøier skiltes den 22. om morgenen. Hoel vilde benytte en del av den gjenværende tid til å undersøke om det var mulig å finne en egnet flyvebasis for flyverne i Murchinsonfjorden, av hensyn til en eventuell luftkartlegning et annet år. Det lyktes også å finne en fortreffelig basis i fjordens sydøstre arm (Snaddvika), som blev loddet op med motorbåt av v. Krogh.

Den 23. gikk »*Polarbjørn*« nordover og østover til Wijdefjorden. I denne fjord, hvor det tidligere ikke var tatt loddsudd, blev der loddet med ekkolodd, og en typisk fangsthytte av rekved blev revet ned og tatt ombord efter ordre fra Sjøfartsmuseet i Oslo, som skal sette den op på sin eiendom. Hytten tilhørte fru Marie Killengreen Andersen, Tromsø, som hadde forært den til museet.

Man fortsatte så til øia Mofen, hvor det blev tatt teodolittsikter til triangelpunkter på fastlandet, for å bestemme beliggenheten av en båke som var blitt satt op tidligere på sommeren.

Derefter gikk man videre vestover. Den 26. august blev Solheims parti tatt ombord i Svenskegattet, og samme dag kom Askheim og hans folk ombord i Virgohamna. I Ny-Ålesund kom fru Borgen med assistenter ombord for å medfølge til Norge. »*Polarbjørn*« gikk herfra direkte til Longyearbyen. Underveis blev de utlagte flytestaker tatt op

igjen. De kan nemlig ikke ligge ute vinteren over på grunn av isen som vil ødelegge eller flytte dem.

Skibet anløp Longyearbyen den 28. Her kom Luncke og Thomle av flyvepartiet ombord. Løitnant Sivertsen og mekaniker Ekedal av flyvepartiet var reist med flyet fra Longyearbyen den 22. august med D/S »*Ingerseks*«, og kaptein Wendelbo og mekanikerne Smaaland og Schibbye reiste med D/S »*Inger tre*« den 29. Den siste kartlegningsflyvning var foretatt den 20. august.

Dagen etter var »*Polarbjørn*« inne i Sassenfjorden og tok op flytestaken på Ministerbåen. På samme tur besøkte man også skibsreder Jacob Kjødes gipsforekomst i Skansbukta, hvor en drift blev påbegynt i sommer.

Ekspedisjonen var nu ferdig til å dra hjemover. Den anløp Longyearbyen og fortsatte videre den 29. august om eftermiddagen, da man var innom den russiske grubeby Barentsburg ved Grønfjorden, som ekspedisjonen var invitert til å besøke. Under ledelse av to ingeniører blev både byen og anlegget grundig gjennomgått. Deltagerne blev rikelig bevertet samt innbudt til en teaterforestilling, og etterpå var det dans til langt over midnatt.

»*Polarbjørn*« anløp den 30. radiostasjonen på Kapp Linné, og samme dag om kvelden kom Orvins parti ombord i Hornsund, hvorpå skibet satte kurs direkte for Tromsø, hvortil det kom den 2. september. Der blev gjort et kortere opphold i Harstad, hvor en del fangstfolk med gods fra M/S »*Isbjørn*«, som kom fra Nordøst-Grønland, blev tatt ombord. De fleste deltagere gikk fra borde i Kristiansund, hvorfra de reiste hjem over Åndalsnes. »*Polarbjørn*« kom til Ålesund den 6. september.

Resultatet av en ekspedisjon til polartraktene er i høi grad avhengig av vær- og isforholdene, som kan være meget forskjellig fra år til annet. I 1936 var været middels godt, man kan regne at det under en tredjepart av tiden var brukbart vær til landmålerarbeider. Isforholdene var særdeles gunstige. Allerede i begynnelsen av august var det praktisk talt isfritt rundt hele Svalbard. Da Merckolls ekspedisjon i midten av august lå oppe ved nordosthjørnet av Nordaustlandet var det visstnok litt dravis fra Storøya til Kapp Platen, men denne var så spredt at den ikke var til noen hindring for fremkomsten.

*Den terrestriske landmåling* blev utført i området Krossfjorden—Raudfjorden. Det trigonometriske nett blev fra Krossfjorden knyttet sammen med nettet omkring basis på Reinsdyrlandet fra 1910 og til



Fig. 4. »Polarbjørn« ved Mr. Glens hus i Brennevinsfjorden.  
G. Wendelbo fot. 21. aug. 1936.

det astronomiske punkt på Biskayerhuken bestemt av Jelstrup i 1935. Der blev bygget 22 varder, i alt tatt 37 stasjoner, hvorav 9 uten fotos og 28 med 206 fotogrammer, tatt to tachymeterstasjoner, målt 60 km strandlinje ved direkte depresjoner og utført 88 timers vannstandsavlesning i Virgobukta.

*Kartlegningen med fly* blev meget vellykket. Der blev tatt 3300 meget gode billeder på 19 flyveturer med i alt 86 timers flyvetid. Det kartlagte areal var 40 000 km<sup>2</sup> eller nesten  $\frac{2}{3}$  av hele Svalbard og omfatter Vestspitsbergen, Prins Karls Forland, Edgeøya, Barentsøya og en rekke småøier. Over store deler av disse områder forelå visstnok karter fra før, men billedene herfra vil bli brukt til utfylling av huller og til forbedring av disse karter.

Konstruksjonen av kartet vil bli utført på en konstruksjonsmaskin fra firmaet Carl Zeiss i Jena, som Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser og Norges Geografiske Opmåling har anskaffet i fellesskap.

*Oplodningsarbeidet* måtte av hensyn til kartlegningsflyvningen foregå på flere forskjellige steder. Ekspedisjonens skib måtte som nevnt overta værvarslings- og sikringstjenesten for flyet og under den siste del av arbeidet tjene som basis for flyvepartiet. Der blev loddet op en rekke linjer på vestkysten, hovedsakelig til supplering av de ekkolodninger som blev utført i 1935. Dessuten blev det i flere av øst- og nordkystens fjorder, hvor der tidligere ikke var foretatt opplodning, gått op en rekke profiler. Det blev utlagt fire flytestaker i

Forlandssundet, en på hver side av Grønfjordmunningen og en på Ministerbåen. Disse staker må som nevnt av hensyn til isen tas inn hver høst. Det blev opført nye båker på Moffen og Amsterdamøya. Flere eldre båker blev også gjenopbygget og reparert, og fyret på Kapp Linné blev rustbanket og mønjet.

*Geologisk arbeide* blev utført av Hoel og Orvin. Hoel arbeidet vesentlig på de østre deler av Svalbard, og Orvin kartla geologisk og undersøkte det av den såkalte heklahukformasjon bestående område på vestkysten mellom Bellsund og Hornsund og på sydsiden av den sistnevnte fjord.

Før Norge blev tilkjent suvereniteten over Svalbard i 1920 forelå krav på eiendomsrett fra selskaper og privatpersoner til en rekke områder på Svalbard. Grunnlaget for disse krav var okkupasjoner foretatt mens Svalbard enda var ingenmannsland. I henhold til Svalbardtraktatens bestemmelser blev disse delvis omstridte eiendomskrav ordnet av en for anledningen opnevnt kommisær. De som fikk sig tilkjent eiendomsrett til okkuperte områder fikk skjøte på sine eiendommer i 1927. I bergverksloven for Svalbard er der en bestemmelse om at eierne til disse såkalte traktateiendommer skal avgjøre hvor stor del av eiendommen de vil gjøre bruk av innen 10 år efter skjøtets utstedelse. De kan sikre sig enerett til utnyttelse av eiendommen ved bergverksdrift ved å ta utmål, som det kalles. Denne 10-års frist utløper altså i 1937. Også den norske stat har adskillige traktateiendommer. Svalbardkontoret hadde allerede på forhånd fremsatt forslag til utmål på statens eiendommer, og under ekspedisjonen skulde geologer ordne med forskjellige spørsmål vedrørende utmålene. Hoel møtte for staten på en utmålsforretning i Mimerdalen og Orvin innsamlet på statens kullførende eiendommer prøver som er nødvendige for utmålsbegjæringen.

*Botaniske arbeider.* Botanikeren Eilif Dahl medfulgte bergmester Merckolls ekspedisjon til østsiden av Svalbard og deltok før og efter denne i Svalbardkontorets ekspedisjon til vest- og nordkysten. Det blev innsamlet karplanter og særlig lav. Antallet av innsamlede karplanter var 600 og det blev notert ca. 900. Av lav blev det hjembragt ca. 33 store sekker eller ca. 5000 eksemplarer. Det blev notert ca. 1150. Samlingen er forært til Univeritetets Botaniske Museum.

Av de innsamlede karplanter er minst 10—15 nye for Øst-Svalbard og en er ny for Nordaustlandet. Av størst betydning er lavsamlingen, da det tidligere ikke var foretatt innsamling av lav på Øst-Svalbard når undtas fra noen små øier, og samlingene fra disse hadde tilmed

liten videnskapelig interesse. Av lavartene er minst en ny for Svalbard, og det vil under utarbeidelsen sikkert finnes flere for øigruppen nye arter.

*Annet arbeide.* Orvin målte op og fotograferte omtrent alle hus som ligger mellom Van Mijenfjorden og Hornsund. Det samme blev gjort av Hoel og landmålerne på den nordvestlige del av Spitsbergen, samt av enkelte deltagere i Merckolls ekspedisjon rundt Svalbard.

Som nevnt samarbeidet Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser med en ekspedisjon under bergmesteren for Svalbard, som gikk rundt Svalbard med selfangeren D/S »*Heimland I*« tilhørende Brødrene Jakobsens rederi, Tromsø. Fartøiet forlot Tromsø den 22. juli med Karl Jakobsen som fører. Fra Svalbardkontoret medfulgte fra Tromsø sekretær John Giæver og ingeniør Alfred Koller. I Adventfjorden kom bergmester Merckoll ombord med to assistenter, samt botanikeren Eilif Dahl og maleren Gunnar Wefring, som begge hadde vært med »*Polarbjørn*» til Svalbard. Den 27. gikk »*Heimland I*« sydover til Sørkapp.

Ekspedisjonen var oprinnelig planlagt av Merckoll for å inspisere østkysten. Senere blev det bestemt at han også skulde medføre og sette op noen hus til hvis anskaffelse og bygging det var blitt bevilget penger av statens krisemidler efter forslag av Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser. Husene var tegnet av dr. Orvin, og Giæver reiste spesielt med for å tilse opførelsen av disse hus. Merckoll hadde også sluttet avtale med den engelske ekspedisjon under Glen om å hente hans ekspedisjon hjem fra Brennevinsfjorden.

»*Heimland I*« besøkte Hedgehog, Edgeøya, Barentsøya, Kong Karls Land, Storøya, Dovebukta, Rijpfjorden, Brennevinsbukta, Phippsøya og Lågøya. Det blev opført en hovedstasjon på Barentsøyas nordvestside under Måkefjellet, derpå en lignende stasjon på nordsiden av Kongsøya og et lite hus på nordøstkysten av Svenskøya. De to siste skal spesielt tjene som tilfluktsted for eventuelt skibbrudne. Et hus av bistasjons-type blev også opført på Phippsøya.

Av ekspedisjonens arbeide for øvrig kan nevnes: En del gamle hus blev inspisert, det blev utført en del topografiske detaljarbeider samt noen tidevannsobservasjoner, gjort botaniske samlinger og tatt billeder av hus og landskaper. Wefring malte også en rekke billeder. En hovedstasjon og en bistasjon som man ikke rakk å føre op blev lagret i Ny-Ålesund.

Den 24. august kom skibet til Longyearbyen, hvor Merckoll med assistenter gikk i land. Mr. Glens ekspedisjon og Giæver fulgte med til Tromsø, hvortil skibet kom den 29. august.

Ekspedisjonen er en rekke statsinstitusjoner, selskaper og privatpersoner stor takk skyldig for velvillig hjelp og støtte. Det gjelder først og fremst *Marinens Flyvevåben*, som stillet fly og flyvepersonale til disposisjon for ekspedisjonen, og som ikke sparte noen møie for at resultatet skulde bli så godt som mulig. Enn videre skibsreder *Jacob Kjøde*, Bergen, hvis skib bragte flyvepartiet med flyet og hele utrustningen både op til og ned fra Longyearbyen. *Store Norske Spitsbergen Kulkompani Aktieselskap* ved direktør *Einar Sverdrup* i Longyearbyen avgav bl. a. lagerplass for en stor del av ekspedisjonens utstyr og stillet plass til disposisjon på sykehuset for en av ekspedisjonens deltagere som hadde fått blodforgiftning, likesom flere av ekspedisjonens medlemmer fikk anledning til å spise i selskapets messe under deres ophold i Longyearbyen. *Kings Bay Kul Comp. A/S* og *Statens Fiskeristasjon* i Ny-Ålesund ved disponent *Brøgger* forarbeidet de nødvendige flytestaker. Sysselmann *Marlow* og bergmester *Merckoll* gav plass i sine hus for ekspedisjonens medlemmer under deres ophold i Longyearbyen, likesom *Merckolls* ekspedisjonsskib gjorde ekspedisjonen mange tjenester. En ekspedisjon utsendt av *Fiskeridirektoratet* i Bergen under ledelse av fiskerikonulent *Thor Iversen* fraktet utstyr fra Longyearbyen til flyveleiren på Kapp Smith. *Isfjord Fyr og Radiostasjon* (bestyrer *Reidar Holm*) sendte værmeldinger og holdt radiovakt under alle kartlegningsflyvningene, og *Svalbard Radio* (bestyrer *Ragnar Larsen*) ydet også flyvepartiet forskjellige tjenester. Ruteskibet *D/S »Lyngen«* (kaptein *John Carlsen*), *Troms Fylkes Dampskibsselskap* (direktør *Trygve Sundt*) stod også ekspedisjonen bi på mange måter. Til slutt skal også nevnes fangstmann *Hilmar Nøis*, som med vanlig elskverdighet alltid stillet sig og sin motorbåt til disposisjon når noe stod på. Til alle overbringes herved en hjertelig takk.

---

# NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER

Observatoriegaten 1, Oslo

---

---

## MEDDELELSER:

- Nr. 1. PETTERSEN, K., *Isforholdene i Nordishavet i 1881 og 1882*. Optrykk av avisartikler. Med en innledn. av A. Hoel. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 1, h. 4. 1926.
- ” 2. HOEL, A., *Om ordningen av de territoriale krav på Svalbard*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 1. 1928.
- ” 3. HOEL, A., *Suverenitetsspørsmålene i polartraktene*. — Særtr. av Nordmands-Forbundet, årg. 21, h. 4 & 5. 1928.
- ” 4. BROCH, O. J., E. FJELD og A. HØYGAARD, *På ski over den sydlige del av Spitsbergen*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 3—4. 1928.
- ” 5. TANDBERG, ROLF S., *Med hundespenn på eftersøking efter „Italia“-folkene*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr. b. 2, h. 3—4. 1928.
- ” 6. KJÆR, R., *Farvannsbeskrivelse over kysten av Bjørnøya*. 1929.
- ” 7. NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER, *Jan Mayen. En oversikt over øens natur, historie og bygning*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 7. 1929.
- ” 8. I. LID, JOHANNES, *Mariskardet på Svalbard*. II. ISACHSEN, FRIDTJOV, *Tidligere utforskning av området mellom Isfjorden og Wijdebay på Svalbard*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 7. 1929.
- ” 9. LYNGE, B., *Moskusoksen i Øst-Grønland*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 1. 1930.
- ” 10. NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER, *Dagbok ført av Adolf Brandal under en overvintring på Øst-Grønland 1908—1909*. 1930.
- ” 11. ORVIN, A. K., *Ekspedisjonen til Øst-Grønland med „Veslekari“ sommeren 1929*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 2—3. 1930.
- ” 12. ISACHSEN, G., *I. Norske Undersøkelser ved Sydpollandet 1929—31*. II. „Norvegia“-ekspedisjonen 1930—31. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 5—8. 1931.
- ” 13. *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner sommeren 1930*. I. ORVIN, A. K., *Ekspedisjonen til Jan Mayen og Øst-Grønland*. II. KJÆR, R., *Ekspedisjonen til Svalbard-farvannene*. III. FREBOLD, H., *Ekspedisjonen til Spitsbergen*. IV. HORN, G., *Ekspedisjonen til Frans Josefs Land*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 5—8. 1931.
- ” 14. I. HØEG, O. A., *The Fossil Wood from the Tertiary at Myggbukta, East Greenland*. II. ORVIN, A. K., *A Fossil River Bed in East Greenland*. — Særtr. av Norsk Geol. Tidsskr., b. 12. 1931.
- ” 15. VOGT, T., *Landets senkning i nutiden på Spitsbergen og Øst-Grønland*. — Særtr. av Norsk Geol. Tidsskr., b. 12. 1931.



- Nr. 16. HØEG, O. A., *Blütenbiologische Beobachtungen aus Spitzbergen*. 1932.
- „ 17. HØEG, O. A., *Notes on Some Arctic Fossil Wood, With a Redescription of Cupressinoxylon Polyommatum, Cramer*. 1932.
- „ 18. ISACHSEN, G. OG F. ISACHSEN, *Norske fangstmenns og fiskeres ferder til Grønland 1922--1931*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 1—3. 1932.
- „ 19. ISACHSEN, G. OG F. ISACHSEN, *Hvor langt mot nord kom de norrøne grønlandinger på sine fangstferder i bygdene*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 1—3. 1932.
- „ 20. VOGT, TH., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjon til Sydøstgrønland med „Heimen“ sommeren 1931*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 5. 1933.
- „ 21. BRISTOWE, W. S., *The Spiders of Bear Island*. — Repr. from Norsk Entomol. Tidsskr., b. 3, h. 3. 1933.
- „ 22. ISACHSEN, F., *Verdien av den norske klappmyssfangst langs Sydøst-Grønland*. 1933.
- „ 23. LUNCKE, B., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers luftkartlegning i Eirik Raudes Land 1932*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 6. 1933.
- „ 24. HORN, G., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjon til Sydøstgrønland med „Veslemari“ sommeren 1932*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 7. 1933.
- „ 25. ORVIN, A. K., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner til Nordøst-Grønland i årene 1931—1933*. — Isfjord fyr og radiostasjon, Svalbard. Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5, h. 2. 1934.
- „ 26. GRIEG, J. A., *Some Echinoderms from Franz Josef Land, Victoriaøya and Hopen. Collected on the Norwegian Scientific Expedition 1930*. 1935.
- „ 27. MAGNUSSEN, A. H., *The Lichen-Genus Acarospora in Greenland and Spitsbergen*. — Repr. from Nyt Magazin for Naturvidensk. B. 75. 1935.
- „ 28. BAASHUUS-JESSEN, J., *Arctic Nervous Diseases*. Repr. from Skandinavisk Veterinär-Tidsskrift, No. 6, 1935.
- „ 29. I. KOLSRUD, O., *Til Østgrønlands historie*. II. OSTERMANN, H., *De første etterretninger om østgrønlandingerne 1752*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5, h. 7. 1935.
- „ 30. TORNØE, J. KR., *Hvitserk og Blåserk*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5, h. 7. 1935.
- „ 31. HEINTZ, A., *Holonema-Reste aus dem Devon Spitzbergens*. — Sonderabdr. aus Norsk Geol. Tidsskr., b. 15, 1935.
- „ 32. ORVIN, A. K., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner i årene 1934 og 1935*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5. 1935.
- „ 33. OSTERMANN, H., *Dagbøker av nordmenn på Grønland før 1814*. 1935.
- „ 34. LUNCKE, B., *Luftkartlegningen på Svalbard 1936*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 6. 1936.
- „ 35. HOLTEDAHL, O., *On Fault Lines Indicated by the Submarine Relief in the Shelf Area West of Spitsbergen*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 6, h. 4. 1936.
- „ 36. BAASHUUS-JESSEN, J., *Periodiske vekslinger i småviltbestanden*. — Særtr. av Norges Jeger- & Fiskerforb. Tidsskr. h. 2 og 3, 1937.
- „ 37. ORVIN, A. K., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner til Øst-Grønland og Svalbard i året 1936*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 6, h. 7. 1937.
- „ 38. GLÆVER, JOHN, *Kaptein Ragnvald Knudsens ishavsferder*. Sammen-arbeidet efter hans dagbøker, rapporter m. v. 1937.